

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420823510
AA43-0619-13/7

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013. gada 27. maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente V. Zommere,
tiesneses S. Gintere un M. Osmane

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.K.* pieteikumu par Jēkabpils cieta administrācijas faktiskās rīcības (nepārvietojot pieteicēju uz nesmēķētāju kameru) atzīšanu par prettiesisku, kā arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 20 000 apmērā, sakarā ar *J.K.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 15. novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] *J.K.* (turpmāk – pieteicējs) Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk - Pārvalde vai atbildētājs) apstrīdēja Jēkabpils cieta administrācijas faktisko rīcību - nespēju ieslodzītajiem nodrošināt paredzētu vietu smēķēšanai, kā arī lūdza atlīdzināt personisko kaitējumu Ls 20 000 apmērā.

Ar Pārvaldes priekšnieka 2010. gada 25. oktobra lēmumu Nr. 1/13-K/4259 Jēkabpils cieta administrācijas faktiskā rīcība atzīta par tiesisku un pieteicējam atteikts izdot administratīvo aktu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 20 000 apmērā.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums, kurā lūgts atzīt par prettiesisku Jēkabpils cieta administrācijas faktisko rīcību (nepārvietojot pieteicēju uz nesmēķētāju kameru), kā arī atlīdzināt

morālo kaitējumu Ls 20 000 apmērā. Pieteicējs pieteikumā norāda, ka Jēkabpils cietumā nav izveidota telpa smēķēšanai, jo diennakts laikā no plkst. 23:00 līdz 7:00 telpas ir slēgtas un nav iespējas iziet ārā smēķēt. Ieslodzītie smēķē gan koridorā, gan tualetē, gan televizora istabā, un vienīgā ventilācija cietumā ir logi, kuri nepilda tiem paredzētās funkcijas (pat smēķējot pie loga, cigarešu dūmi ieplūst atpakaļ telpā), kā rezultātā pieteicējam nodarīts būtisks kaitējums.

[3] Atbildētājs tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos norāda turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicējs Jēkabpils cietumā atrodas no 2009. gada 24. novembra un sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma vidējā pakāpē. Saskaņā ar Latvijas Soduzpildes kodeksa (turpmāk - Kodekss) 50.⁴ panta astotās daļas 5. punktu kopsakarā ar minētā panta septītās daļas 6. punktu notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma vidēja pakāpē, ir tiesības no rīta celšanās laika līdz naktsmieram atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras. Līdz ar to pieteicējs no rīta celšanās plkst. 7:00 līdz naktsmieram plkst. 23:00 atrodas ārpus kameras, proti, vienības lokālajā iecirknī ar iespēju šajā laikā atrasties arī svaigā gaisā. Arī pieteicēja kameras biedriem ir tādas pašas tiesības.

[3.2] Vienības lokālajā iecirknī ir paredzēta vieta smēķēšanai, kurā atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumu Nr. 976 „Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu un atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem” 5. punkta prasībām, ir norāde ar informatīvo simbolu, kuru lieto starptautiskajā smēķēšanas kontroles praksē.

[3.3] Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumu Nr. 976 „Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu un atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem” 5. punkts noteic, ka uzrakstus vai simbolus izvietot tādās vietās (ēkās, būvēs, telpās un teritorijās), kur saskaņā ar likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” nav noteikti smēķēšanas ierobežojumi.

Atbilstoši likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 1. panta 12. punktam, par vietu, kas speciāli ierādīta smēķēšanai, ir uzskatāma ar attiecīgu informatīvu uzrakstu vai simbolu apzīmēta un ugunsdrošības noteikumu prasībām atbilstoši aprīkota teritorija ārpus ēkām brīvā dabā, telpa vai telpas daļa, kas aprīkota ar gaisa ventilācijas iekārtu, vai telpas daļa vasaras (āra) kafejnīcā.

Ievērojot minēto, Jēkabpils cietuma administrācija ir nodrošinājusi smēķējošajiem notiesātajiem vienības lokālajā iecirknī ārpus telpas vietu, kas speciāli ierādīta smēķēšanai. Minētā vieta ir ugunsdroša un atbilst spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

[3.4] Saskaņā ar Kodeksa 77. panta prasībām, brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pienākums nodrošināt notiesātajiem epidemioloģiskās drošības un higiēnas noteikumiem atbilstošus sadzīves apstākļus, kā arī brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pienākums saistībā ar smēķēšanu nodrošināt notiesāto, kas nesmēķē, veselībai nekaitīgus soda izciešanas apstākļus, kā arī kontrolēt, lai notiesātie ievērotu soda izciešanas režīma prasības, tai skaitā arī attiecībā uz smēķēšanu neatļautās vietās.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi” 45.4. apakšpunktu, notiesātajiem ir aizliegts smēķēt neatļautā vietā. Ņemot vērā, ka Jēkabpils cietumā ir izveidota speciālā vieta smēķēšanai smēķējošajiem notiesātajiem, kas sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma vidējā pakāpē un, tādējādi, no rīta celšanas līdz naktsmieram atrodas ārpus kameras, smēķēšana citās smēķēšanai neparedzētās vietās, tai skaitā arī kamerā, ir aizliegta.

Līdz ar to, Pārvaldes ieskatā, gadījumos, kad citi notiesātie smēķēja tam neparedzētā vietā, pieteicējam bija pienākums par to ziņot Jēkabpils cietuma administrācijai, lai novērstu iespējamo pārkāpumu un/vai izvērtētu jautājumu par soda izciešanas režīma pārkāpēja disciplinārsodišanu.

[3.5] Brīvības atņemšanas iestādes administrācijai nav pienākuma pēc savas iniciatīvas noskaidrot vai notiesātais ir smēķētājs vai nesmēķētājs un, gadījumā, ja notiesātais nesmēķē, nodrošināt viņam no tabakas dūmiem brīvus uzturēšanas apstākļus. Tomēr, pienākums nodrošināt šādus uzturēšanas apstākļus brīvības atņemšanas iestādei rodas brīdī, kad notiesātais vērsies pie brīvības atņemšanas iestādes administrācijas ar lūgumu nodrošināt viņam kameru, kurā nesmēķē.

Ievērojot minēto, tika pārbaudīts vai pieteicējs vērsies pie Jēkabpils cietuma administrācijas ar lūgumiem pārvietot viņu kamerā, kurā atrodas nesmēķējošie notiesātie. Pārbaudes gaitā noskaidrots, ka ar šādu lūgumu pieteicējs pie Jēkabpils cietuma administrācijas nav vērsies.

[3.6] Konkrētajā gadījumā nav konstatēta Jēkabpils cietuma administrācijas prettiesiskā faktiskā rīcība, līdz ar to nav arī konstatēts zaudējums.

[4] 2011. gada 3. februārī tiesā no pieteicēja saņemti iebildumi par Pārvaldes sniegto paskaidrojumu, kuros viņš norāda, ka viņa pieteikums tiesai ir par to, ka cietuma iekšstelpās nav telpas smēķēšanai, jo laikā, kad cietuma telpas ir slēgtas, kā arī sliktos laika apstākļos, smēķētājiem nav iespējas iziet ārā smēķēt, kā arī nav iespējas iziet smēķēt invalīdiem, kuri dzīvo otrajā un trešajā stāvā.

[5] Pārvalde papildus paskaidrojumā norāda turpmāk minēto.

[5.1] Atbilstoši likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 11. panta pirmās daļas 2. punktam, smēķēt ieslodzījuma vietās ir aizliegts, izņemot telpas un vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

Izvērtējot minēto tiesisko regulējumu kopsakarā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kas regulē brīvības atņemšanas soda izpildi, secināms, ka brīvības atņemšanas iestādes administrācijas pienākums, saistībā ar likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 11. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto smēķēšanas aizliegumu, ir nodrošināt nesmēķējošu ieslodzīto veselībai nekaitīgus soda izciešanas apstākļus, savukārt smēķējošiem ieslodzītajiem rast iespēju smēķēt, nepārkāpjot smēķēšanas aizlieguma nosacījumus, kā arī Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi” 45.4. apakšpunkta prasības, kas nosaka aizliegumu smēķēt neatļautā vietā.

Līdz ar to secināms, ka brīvības atņemšanas iestādēm jānodrošina notiesātajiem iespēja smēķēt, nepārkāpjot smēķēšanas aizlieguma nosacījumus, tātad nodrošināt brīvības atņemšanas iestādēs smēķēšanai speciāli ierādīto telpu vai vietu ierīkošanu notiesātajiem pieejamā vietā.

Jēkabpils cietuma 7. vienības lokālajā iecirknī ir ierīkota smēķēšanai speciāli ierādīta vieta, kas pieejama 7. vienībā izvietotajiem notiesātajiem. Tādējādi Jēkabpils cietuma administrācija ieslodzītajiem, kuri sodu izcieš Jēkabpils cietuma 7. vienībā, nodrošināja iespēju smēķēt, nepārkāpjot smēķēšanas aizlieguma nosacījumus, tā kā smēķēšanai speciāli ierādīta vieta ir pieejama visiem 7. vienībā esošajiem ieslodzītajiem.

[5.2] Savukārt ieslodzīto rīcība, pārkāpjot smēķēšanas aizliegumu, ir sodāma Latvijas Sodų izpildes kodeksa 70. panta kārtībā. Katrai personai jāapzinās savas rīcības sekas un attiecīgi, slēpjot smēķēšanas aizlieguma pārkāpumus, ieslodzītie atbalsta pārkāpēju prettiesisku uzvedību, ciešot vienīgi savas rīcības rezultātā, nevis cietuma administrācijas prettiesiskās rīcības rezultātā. Konkrētajā gadījumā Jēkabpils cietuma administrācija, ierīkojot smēķēšanai speciāli ierādīto vietu, kas pieejama 7. vienībā izvietotajiem ieslodzītajiem, nodrošināja nesmēķējošiem ieslodzītajiem veselībai nekaitīgus soda izciešanas apstākļus, savukārt smēķējošiem ieslodzītajiem iespēju smēķēt, nepārkāpjot smēķēšanas aizlieguma nosacījumus.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 15. novembra spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa secināja, ka pieteikuma priekšmets ir tas, ka Jēkabpils cietuma administrācija nav nodrošinājusi cietuma iekštelpā speciālu smēķēšanai paredzētu telpu.

Iesniegumā (iebildumos) nav norādes, ka pieteicējs būtu atteicies no pieteikuma daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 20000 apmērā. Līdz ar to secināms, ka pieteicējs kaitējuma atlīdzību uztur spēkā un saista ar Jēkabpils cietuma administrācijas iepriekšminēto faktisko rīcību.

[6.2] Tiesa secināja, ka lietā pastāv strīds par to, vai pieteicējam pamatoti atteikts atlīdzināt morālos kaitējumu Ls 20000 apmērā, saistībā ar Jēkabpils cietuma administrācijas faktisko rīcību, kas izpaudās, kā ieslodzīto nenodrošināšana cietuma iekšējās ar speciālu smēķēšanai paredzētu telpu.

Ņemot vērā, ka prasījums par pienākuma uzlikšanu atlīdzināt zaudējumu saistīts ar Jēkabpils cietuma administrācijas faktisko rīcību, tiesa sākotnēji pārbaudīja vai ar lietā esošajiem pierādījumiem apstiprināta Jēkabpils cietuma administrācijas prettiesiskā faktiskā rīcība.

[6.3] No pieteikuma papildinājuma (*kopsakarā ar tiesas sēdē sniegto paskaidrojumu, lietas 59. - 60. lapa*) izriet, ka pieteicēju neapmierina tas, ka Jēkabpils cietuma administrācija nenodrošina ieslodzītos ar speciālu smēķēšanai paredzētu telpu (*lietas 34. - 36. lapa*), kā rezultātā ieslodzītajiem jāsmēķē koridorā vai pie atvērta loga. Smēķēšanas rezultātā radušies dūmi iekļūst citās telpās, kā rezultātā tiek nodarīts kaitējums citu ieslodzīto veselībai, kā arī ieslodzītie spiesti pārkāpt iekšējās kārtības noteikumus un tiek disciplināri sodīti.

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 8. nodaļas (Cilvēka pamattiesības) 111. pants noteic, ka valsts aizsargā cilvēku veselību (...).

Ņemot vērā vispārzināmu faktu, ka smēķēšana cilvēka veselībai nodara kaitējumu, tad nesmēķējošas personas aizsardzība no piesmēķētas vides ir valsts pienākums. Konkrētajā gadījumā attiecībā pret īpaši pakļautām personām – notiesātajiem šo valsts pienākumu jārealizē Pārvaldei ar tās struktūrvienību – cietumu starpniecību.

Attiecīgi secināms, ka konkrētajā gadījumā cietuma administrācijai jānodrošina apstākļi, lai tiktu nodrošinātas nesmēķējošo personu intereses, kā arī netiktu nepamatoti skartas smēķējošo personu tiesības.

[6.4] Likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 11. panta pirmās daļas 2. punktā noteikts, ka aizliegts smēķēt ārstniecības iestādēs, sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijās, ieslodzījuma vietās, izņemot telpas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai. Attiecīgās iestādes vai institūcijas iekšējās kārtības noteikumos var paredzēt iespēju šo iestāžu pacientiem vai institūciju iemītniekiem smēķēt arī ārpus telpām, kas speciāli ierādītas smēķēšanai, ņemot vērā šo pacientu vai iemītnieku fiziskās un garīgās veselības stāvokli.

Secināms, ka visā Jēkabpils cietuma teritorijā (arī telpās) ar likumu „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas

ierobežošanu” aizliegts smēķēt, izņemot telpas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

[6.5] Tiesa pārbaudīja, vai Jēkabpils administrācija bija ierīkojusi telpas (vietu), kas speciāli ierādīta smēķēšanai. No likumā „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” noteiktā regulējuma izriet, ka likumdevējs ir paredzējis divus tehniski dažādus risinājumus telpas (vietas), kas speciāli ierādītas smēķēšanas ierīkošanai.

Minētā likuma 1. panta 9. punkts paredz, ka telpa, kas speciāli ierādīta smēķēšanai, ir smēķēšanai paredzēta atsevišķa, ar stacionārām būvkonstrukcijām norobežota telpa, kas aprīkota ar nosūces ventilāciju, lai tabakas dūmi neieplūstu citās telpās. Šajā telpā ir norāde ar attiecīgu informatīvu uzrakstu vai simbolu. Tajā netiek sniegti iestādes, komersanta, jebkuras citas juridiskās personas vai pašnodarbinātās personas pamatpakalpojumi.

Savukārt likuma 1. panta 12. punkts paredz, ka vieta, kas speciāli ierādīta smēķēšanai, ir ar attiecīgu informatīvu uzrakstu vai simbolu apzīmēta un ugunsdrošības noteikumu prasībām atbilstoši aprīkota teritorija ārpus ēkām brīvā dabā, telpa vai telpas daļa, kas aprīkota ar gaisa ventilācijas iekārtu, vai telpas daļa vasaras (āra) kafejnīcā.

Tiesa konstatēja, ka likums neparedz un neuzliek pienākumu, kādā gadījumā tiek paredzēts konkrētais tehniskais risinājums. Tiesa secināja, ka Jēkabpils cietuma administrācijai pastāvēja rīcības brīvība, izvēloties tehnisko risinājumu, proti, ierīkot telpu vai vietu, kas speciāli paredzēta smēķēšanai.

[6.6] No lietas materiāliem izriet, ka atbildētājs ir ierīkojis vismaz divas vietas Jēkabpils cietuma teritorijā, kas paredzētas smēķēšanai. Minēto vietu izvietojumu Jēkabpils cietuma teritorijā un aprīkojumu atspoguļo lietā esošās fotogrāfijas (*lietas 43., 47. lapa*). Kā redzams no fotogrāfijām, tad vietas, kas paredzētas smēķēšanai, ir ar attiecīgu simbolu apzīmēta teritorija ārpus ēkām (kamerām), kā to nosaka Ministru kabineta 2005. gada 20. decembra noteikumu Nr. 976 „Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu un atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem” 5.1. punkta prasības (*noteic, ka uzrakstus vai simbolus „Atļauts smēķēt” izvieta likuma 11. panta pirmās daļas 1., 2., 6. un 7. punktā minētajās vietās, ēkās un būvēs tikai telpās, kas speciāli ierādītas smēķēšanai. Citās telpās uzrakstus vai simbolus „Smēķēt aizliegts” neizvieta*).

Minētās vietas saskaņā ar atbildētāja sniegto informāciju (*lietas 60. lapa*) atbilst spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs sodu izcieš slēgtā tipa cietuma vidējā režīma pakāpē (*lietas 27. lapa*).

No Kodeksa 50.⁴ panta astotās daļas 5. punktā noteiktā regulējuma izriet, ka notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma vidējā pakāpē, ir tiesības:

- 1) lietot personisko televizoru un tranzistoru radiouztvērēju;
- 2) no rīta celšanās laika līdz naktsmieram atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras;
- 3) valkāt personisko apģērbu vai noteikta veida apģērbu;
- 4) nēsāt īsi apgrieztus matus;
- 5) dienas kārtībā paredzētajā laikā patstāvīgi apmeklēt cietuma medicīnas daļu, veikalu, ēdnīcu un bibliotēku;
- 6) piedalīties sporta, kultūras un reliģiskos pasākumos.

Tiesa secināja, ka ieslodzītajiem laika periodā no plkst. 7:00 līdz plkst. 23:00 ir iespēja atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras un attiecīgi smēķēt speciāli tam paredzētā vietā.

No lietas materiāliem neizriet, ka Jēkabpils cietuma teritorijā, proti, ēkā būtu izveidota telpa, kas speciāli ierādīta smēķēšanai. Vispārzināms, ka smēķēšana nav uzskatāma par cilvēka dzīvībai vai veselībai vitāli nepieciešamu darbību, kas būtu iekļaujama cilvēka pamatvajadzību sarakstā. Kopsakarā ar apstākli, ka personām, atrodoties ieslodzījumu vietās, tiek normatīvajos aktos noteiktā kārtībā ierobežota rīcības brīvība, secināms, ka minētais apstāklis nav vērtējams kā ieslodzīto tiesību būtisks aizskārums, jo smēķēšanai speciāli paredzētas vietas ieslodzītajiem nav pieejamas laika posmā no plkst. 23:00 līdz plkst. 7:00, proti, laikā, kas paredzēts naktsmieram. Ņemot vērā, ka no pieteicēja paskaidrotā izriet, ka ieslodzītās personas tiek sodītas par pārkāpumiem, kas saistīti ar smēķēšanu neatļautā vietā un laikā, secināms, ka cietuma administrācija veic viņai uzliktos pienākumus, lai nodrošinātu citu ieslodzīto veselības aizsardzību no smēķētāju prettiesiskās rīcības rezultātā radušos vides piesārņojumu (dūmiem).

[6.7] Tiesa secināja, ka atbildētājs nodrošināja Jēkabpils cietuma teritorijā notiesātajiem vietas, kas speciāli paredzētas smēķēšanai. Attiecīgi tiesai nav pamata apmierināt pieteicēja pieteikumā ietvertu prasījumu par Jēkabpils cietuma administrācijas faktiskās rīcības (ieslodzīto nenodrošināšanu ar speciālu telpu smēķēšanai) atzīšanu par prettiesisku.

[6.8] Vērtējot prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesa atsaucās uz Administratīvā procesa likuma 92. pantu un Valsts pārvaldes iekārtas iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1., 5. un 6. pantu un secināja, ka viens no nosacījumiem, lai personai būtu pamats atlīdzināt tai nodarītos zaudējumus, ir administratīvā akta vai faktiskās rīcības prettiesiskums.

Tā kā tiesa nekonstatēja atbildētāja faktiskās rīcības prettiesiskumu, pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 20000 apmērā ir noraidāms kā nepamatots.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 15. novembra spriedumu pieteicējs iesniedzis apelācijas sūdzību.

Pieteicējs lūdz apgabaltiesu atcelt pirmās instances tiesas spriedumu kā prettiesisku un pretlikumīgu. Pieteicējs norāda, ka lietas būtība ir Jēkabpils cietuma administrācijas faktiskā rīcība, kas saistīta ar ilgstošu bezdarbību nespējā nodrošināt pieteicējam un citiem ieslodzītiem drošus un veselīgus izciešanas apstākļus bez tabakas dūmiem.

Pieteicējs lūdz apgabaltiesu piedzīt no atbildētāja par labu pieteicējam Ls 20000 morālā un personiskā kaitējuma atbilstošu kompensāciju, kā arī pieprasīt no atbildētāja foto, kas pierāda telpu barakas dzīvojamus apstākļus, jo tur nav ventilācijas ierīču, kā arī vietu, kur smēķēt. Pieteicējs norāda, ka ir pakļauts spīdzināšanai ar tabakas dūmiem.

[8] 2010. gada 10. aprīlī Administratīvajā apgabaltiesā saņemts *J.K.* iesniegums, kurā lūgts lietu izskatīt mutvārdu procesā (videokonferences režīmā).

Saskaņā ar grozījumiem Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajā daļā, kas stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī, apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā. Tādējādi likumā nav paredzētas personas procesuālās tiesības uz lietas izskatīšanu mutvārdu procesā apelācijas instancē.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu tiesa, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

Izvērtējot *J.K.* lūgumu, apgabaltiesa atzina, ka lietas izskatīšanai mutvārdu procesā (videokonferences režīmā) nav pamata, jo lietā esošie dokumenti ir pietiekami, lai varētu izlemt konkrēto lietu, un noraidīja *J.K.* lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā.

Apgabaltiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmajai daļai izskatīja lietu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Apgabaltiesa, pārbaudījusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju, atzīst, ka Administratīvās rajona tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir izvērsta un pareiza, līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa

saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, kas norādīta šā sprieduma [6] punktā, un Administratīvā procesa likuma 251.panta piektajā daļā norādītos apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[11] Apgabaltiesa kā nepamatotu noraida pieteicēja argumentu, ka pirmās instances tiesa nav pietiekami racionāli un objektīvi vērtējusi visus apstākļus šajā lietā, kas novedis pie prettiesiska sprieduma. Turklāt pieteicējs apelācijas sūdzībā nav norādījis argumentus, kā izpaužas pirmās instances tiesas sprieduma nepareizība.

Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir noskaidrojusi visus būtiskos lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, kā arī spriedumā analizējusi pieteicēja argumentus un sniegusi motivētu juridisko novērtējumu, un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs.

[12] Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtnā daļa cita starpā noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā (..).

Šajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.).

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2010. gada 10. decembra lēmumu atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā (*lietas lapa 2*).

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2011. gada 2. decembra lēmumu pieteicējs atbrīvots no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā (*lietas lapa 78*).

Valsts nodeva par pieteikuma iesniegšanu ir Ls 20, bet par apelācijas sūdzības iesniegšanu, laikā, kad apelācijas sūdzība iesniegta, valsts nodeva bija Ls 10.

Ievērojot, ka pieteikums nav iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā, kā arī to, ka pieteikums noraidīts, pieteicējam uzliekams pienākums atmaksāt valsts nodevu Ls 30.

Apgabaltiesa uzskata, ka nav pamata šajā gadījumā atbrīvot pieteicēju no valsts nodevas atmaksas.

